

Javorniški mesečnik

Istovetno glasilo Astronomskega Društva Javornik

Letnik I, Številka 8, September 2000

Pozdravljeni!

Poletje se izteka. Novči so vedno daljše, kar je lepo, saj lahko dlje opazujemo. So pa tudi vedno hladnejše, kar ni tako lepo. Zakaj ne moremo imeti najdaljših noči takrat, ko je najtoplejše? Je naravni red stvari tak, da ne moremo imeti vsega, kar si želimo, ali smo krivi sami, ker nas vleče k nedosegljivemu?

No, tople poletne noči smo dobro izkoristili, saj smo opravili precej opazovanj in uspešno izpeljali dva tabora. Aktivnosti se bodo seveda nadaljevale: ponovno se dobivamo v društveni sobi, pričenjajo se mesečna predavanja, konec septembra pa organiziramo še delavnico za vse, ki želite opazovati spremenljivke.

Zakaj se ne bi prijavili?

Aram, aram.karalic@usa.net

PRIDITE V DRUŠTVENO SOBO!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odprta je vsak torek, razen tretjega torka v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

PAMET00

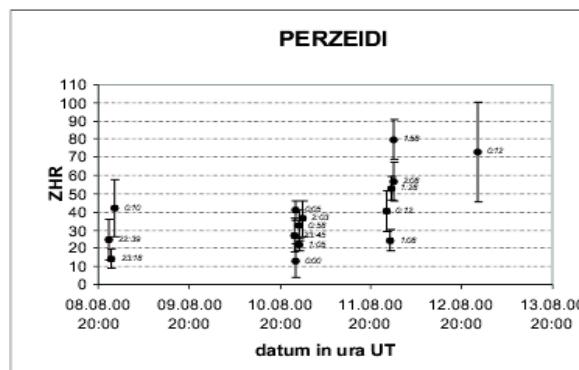
Letošnje poletje je bilo posebno radodarno z lepim vremenom, v takem vzdušju so potekali tudi naši tabori. Na meteorskem taboru oziroma bolje rečeno opazovalni akciji PAMET00 smo imeli le eno oblačno noč. Tabor je potekal na observatoriju na Javorniku med 8.8. in 14.8.

Posvetili smo se opazovanjem Perzeidov in vplivu Lune na meteorska opazovanja, ker je Luna vsako noč dlje vztrajala na nebu. Preučevanja Luninega vpliva smo se lotili z dveh koncev: njenostavneje — vizualno s preštevanjem IMO trikotnikov mejnih sijev in s CCD kamero (verjetno vam ni potrebno dvakrat ugibati, kdo se je zakopal v ta del — Niko). Ob lepih dnevih pa nam niso ušle niti Sončeve pege (vestno jih je risal Viktor).

Ob kupu mobitelov na taboru (ki pa po novem super lovio), kar je bilo včasih redek pojav na observatoriju) je Andrej lahko izpeljal organizacijo double station fotografranja meteorjev iz dveh in v eni noči celo treh točk v Sloveniji. Kot pa nekako veste, dober dogovor za double station ni vse, kajti presezeni te lahko od fotoaparata, razvijanja in nenazadnje matere narave, ki ti ne pošlje meteorjev, čisto vse.

Da se ustavimo, še malo pri samem vizualnem delu PAMETi. Zaradi manjšega števila udeležencev in skoraj polne Lune, letos nismo imeli namena podirati rekovdov vizualnih efektivnih časov iz prejšnjih PAMETi.

Tako smo kljub Luni nabrali 18.2 efektivnih ur vizualnih opazovanj. K temu času pa ni prištet še čas štetja zvezd v IMO trikotnikih, kar smo izvajali še kakšno uro ali dve pred "resnimi" meteorskimi opazovanji. Kot rezultat vizualnih opazovanj si lahko ogledate ZHR Perzeidov, dobljen na taboru. Perzeidi počasi postajajo enako aktivni kot pred prihodom njihovega matičnega kometa Swift-Tuttle leta 1993 v prisonče, kar potrjujejo tudi prvi rezultati IMO, kjer ZHR tudi ob maksimumih ni presegel 110 do 120 meteorjev na uro. ZHR-je vseh ostalih aktivnih rojev boste lahko videli v biltenu.

Na grafu ZHR so prikazana vsa opazovanja Perzeidov, s pomočjo sredine intervala, ki je zapisan ob vrednosti pa lahko v summary reportih poiščete opazovalca. Za izračun ZHR Perzeidov sem uporabila populacijski indeks 2.4.

Sedaj pa se ustavimo še na zanimivostih s tabora, ki niso povezane samo z meteorji. Niko se je ves čas trudil s popravljanjem nove kupole, celo preizkusili smo nov teleskop in njegovo računalniško vodenje. Splošno smo bili razočarani nad kvaliteto novih (lanskih) ležalnikov, zato vsem, ki nameravate kaj leže opazovati, priporočam, da v prihodnje prinesete s sabo armafleks ali kaj podobnega. Če pa kdo najde kje v kakšni trgovini stare dobre trpežne železne ležalnike, seveda še z ugodno ceno, naj nam to čimprej sporoči. Saj veste, kaj podobnega, kot so bili starci ležalniki na Javorniku! Sedaj pa se dotaknimo še naše cisterne z vodo: no ja ta po čiščenju ni videti več kot greznica, kar pomeni da moje prepričanje, da so stene v cisterni že originalno črne barve ni bilo pravilno (so modre). Tako, da je po novem umivanje z vodo kar varna zadeva, kar za prej ne bi ravno rekla.

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

V A B I L O

Vabimo Vas na mesečni sestanek, ki bo v torek, 19. septembra 2000 ob 18. uri v predavalnici F2 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

South Pacific Star Party

Aram Karalič

Opisal bom vtise s srečanja avstralskih astronomov. Srečanje je trajalo štiri dni, udeležilo se ga je čez sto astronomov amaterjev, udeleženci s severne poloble pa smo ob pogledu skozi 18" teleskope vzdihovali nad astronomskimi objekti, ki z naših geografskih širin niso vidni (Omega Centauri — najsvetlejša kroglasta kopica, meglica Tarantela, Centaurus A...). Južni križ in veliki Magellanov oblak smo si seveda ogledali kar s prostimi očmi. Predavanje bo popestreno z diapozitivi srečanja in južnega neba.

Lepo pozdravljeni,
Stane Slavec

Planeti v septembru

Merkur septembra ni viden. *** Venera** je septembra Večernica. V ozvezdju Device zahaja priblizno eno uro za Soncem. *** Mars** je v ozvezdju Leva viden zjutraj. Vzhaja okrog pol petih. *** Jupiter** v ozvezdju Bika sprva vzhaja okrog enajstih, nato pa vedno bolj zgodaj; konec meseca vzide okrog pol desetih. *** Saturn** v začetku meseca vzhaja okrog enajstih, konec meseca pa ze okrog devetih. Nahaja se v ozvezdju Bika. *** Uran** zahaja v jutranjih urah. V ozvezdju Kozoroga sprva zahaja okrog pol petih, konec meseca pa ze ob pol treh.

Začetek jeseni: 22.9. ob 19:24

Urška, urska_pajer@usa.net

Spremenljivke — delavnica na Javorniku od sobote 30.09. do nedelje 01.10.

Delavnica je namenjena predvsem opazovalcem in tistim, ki bi želeli to postati.

Marko Pust bo govoril o vizualnem opazovanju spremenljivk in njegovih izkušnjah. Nikolaj Štritof bo govoril o uporabi CCD kamер ST4 in ST6 za opazovanje spremenljivk. Bojan Dintinjana bo predaval o programske paketu IRAF.

Predavanja bodo podprta z računalniškimi prikazi, ob dobrem vremenu še s praktičnimi prikazi in opazovanji. Predavanja tudi ne bodo strogo formalna, saj je delavnica namenjena predvsem izmenjavam praktičnih izkušenj.

Participacija za člane ADJ je 1000 SIT, za nečlane 2000 SIT. Število mest je omejeno.

Prijavite se do četrtega 28.09. na telefon (01)568 3850–Niko.

Niko

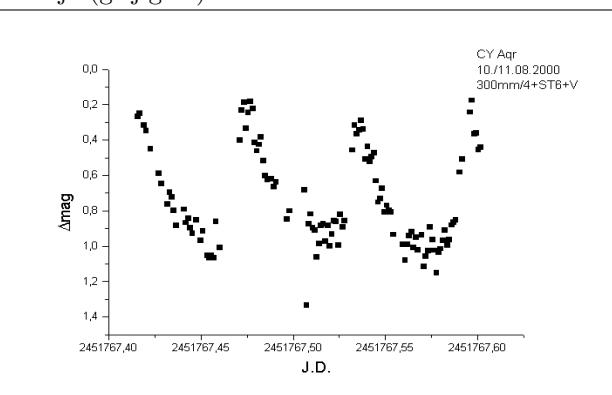
CY Aqr — prva obdelava

V noči 10./11. 08. 2000 sem v okviru PAMET 00 meril svetlost neba v odvisnosti od višine Lune s CCD kamero. Seveda sem si izbral polje v katerem je tudi spremenljivka CY Aqr. Podatke o svetlosti neba še obdelujem, prvi rezultati so obetavni. O njih bom poročal kasneje.

Za sedaj sem izmeril sij spremenljivke in s krivuljo sem zelo zadovoljen.

Za meritev sem potreboval Telematorjevo montažo, teleobjektiv 300mm/4 (od Iva Babaroviča), CCD kamero ST6 in V filter. Vzporedno s kamero sem imel pritrjeno iskalno z nitnim križem.

Slike sem snemal s programom Maxlm DL, vseh posnetkov je bilo 133. Magnitudo sem izmeril s programom EZPHOTW, podatke sem nato narisal v krivuljo (glej graf).

Podatke bom v kratkem še podrobnejše obdelal (po dal čas v heliocentričnem sistemu ...).

Posnetke sem predal tudi Bojanu Dintinjani, ki jih bo obdelala s paketom IRAF, o tem bo poročal na Delavnici o spremenljivkah, ki bo predvidoma 30.09.2000 na Javorniku.

Niko, (01) 568 3850